FACT*SHEET*GEZINSHUIZEN

2018

verspreiding gezinshuizen

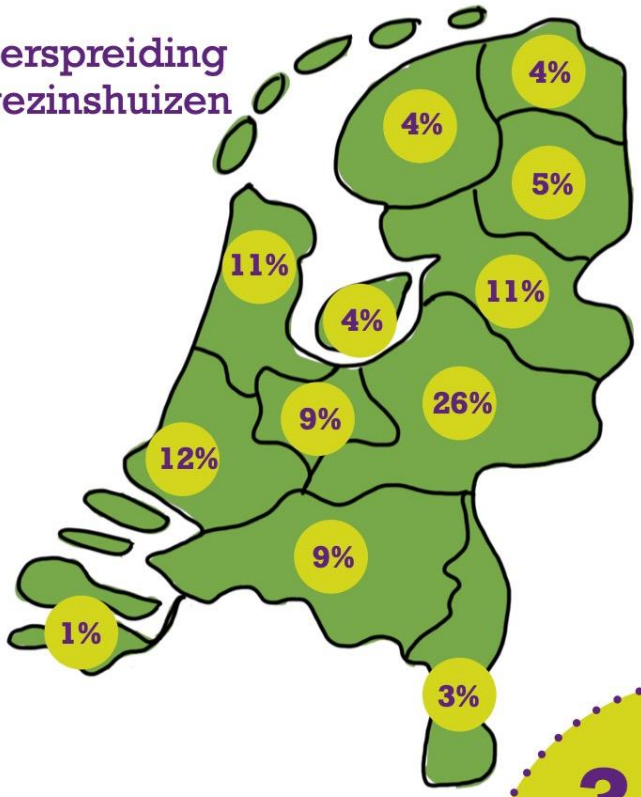

ten opzichte van 2016

+20%
inhuisgeplaatste jeugdigen

+22,6%
gezinshuizen

3.113
inhuisgeplaatste jeugdigen
2016 - **2.594**
2014 - **1.728**
2012 - **1.677**

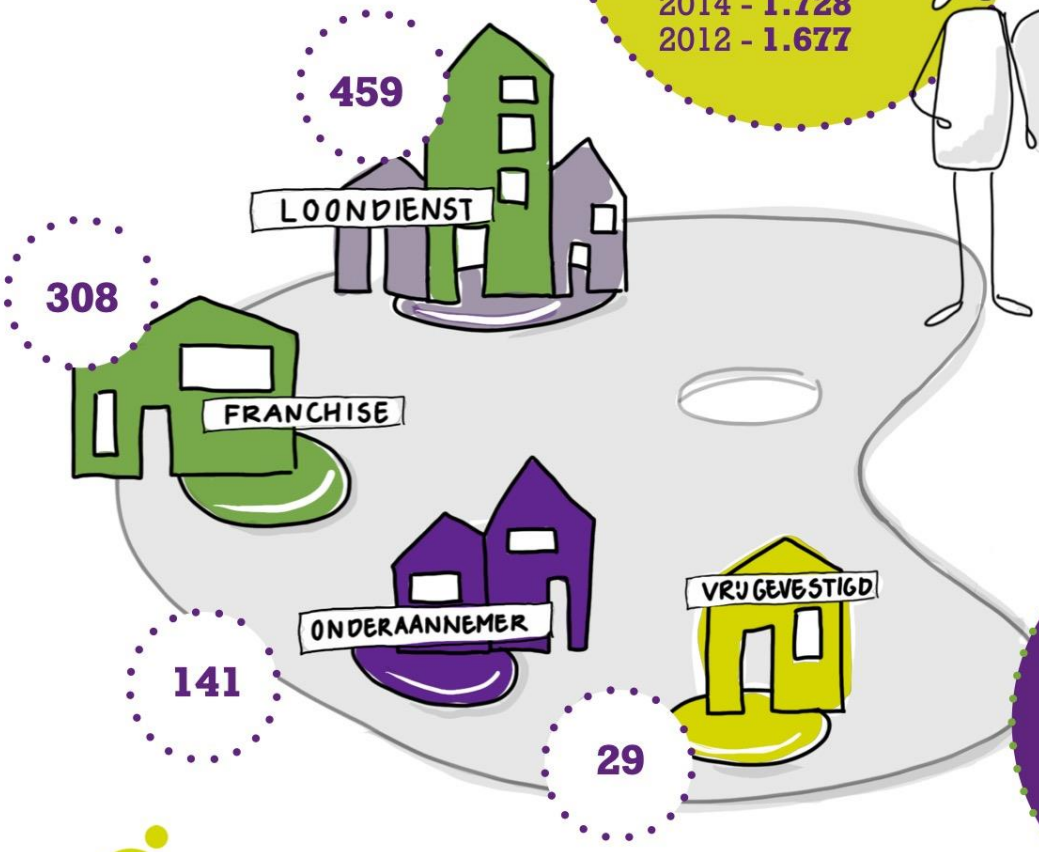

937
gezinshuizen
2016 - **764**
2014 - **587**
2012 - **479**

gezinspiratieplein
voor gezinnen met inhuisgeplaatste kinderen
www.gezinspiratieplein.nl

Vooraf

Dit is de vijfde Factsheet Gezinshuizen. De eerste Factsheet Gezinshuizen verscheen in 2011 en gaf een uitgebreide rapportage van de aantallen en kenmerken van gezinshuizen in Nederland. In 2012, 2014 en 2016 is er een update van de factsheet gepubliceerd. De factsheet voor u geeft de cijfers van 2018 weer en is mogelijk gemaakt door de Alliantie Kind in Gezin. Het Gezinspiratieplein streeft er naar de Factsheet Gezinshuizen elke twee jaar te actualiseren.

Definities

Ten tijde van de eerste Factsheet Gezinshuizen ontbrak het aan een eenduidige definitie van gezinshuizen. Daarom is, destijds op basis van terugkerende elementen[1], onderstaande definitie geformuleerd. Om een goede vergelijking mogelijk te maken is voor deze factsheet weer gebruik gemaakt van deze definitie. Inmiddels wordt er gewerkt aan een breed gedragen definitie voor het Landelijk Kwaliteitskader Gezinshuizen dat medio 2019 verschijnt.

Gezinshuizen

Gezinshuizen zijn een vorm van zorg voor jeugd die valt onder de Jeugdwet of Wet Langdurige Zorg. Het is een **kleinschalige woonvorm** waar **één of meerdere jeugdigen** (meestal 3 tot 6) tussen de 0 en 24 jaar opgenomen worden in het eigen gezin van de gezinshuisouder(s). In het gezinshuis bieden gezinshuisouder(s) - op een **professionele wijze** - 24 uur per dag, 7 dagen in de week verzorging, opvoeding en begeleiding aan de jeugdigen. Minimaal één van de beide ouders ontvangt een **salaris of vergoeding** voor zijn/haar werk als gezinshuisouder.

Een belangrijk kenmerk van een gezinshuis is het bieden van een normaal gezinsleven aan de opgenomen jeugdige. De continuïteit van het gezinsleven en de aandacht en steun van de gezinshuisouders geven de jeugdigen de ondersteuning die zij nodig hebben voor hun verdere ontwikkeling[2]. De kleinschaligheid van een gezinshuis maakt een individuele benadering van de jeugdige mogelijk. Van belang is dat er ruimte is voor de achtergrond en het netwerk van de opgenomen jeugdige, waaronder contact met de biologische ouders.

Varianten gezinshuizen

In het veranderende veld van gezinshuizen hebben zich de afgelopen jaren nieuwe samenwerkingsvarianten en inkooprelaties met gezinshuizen ontwikkeld. Gezinshuizen kunnen in loondienst zijn bij een zorgaanbieder of als zelfstandig ondernemer werken. Een zelfstandig gezinshuis kan aangesloten zijn bij een franchise organisatie, kan onderaannemer zijn of 'vrijgevestigd'. Om de ontwikkelingen in beeld te brengen is dit jaar voor het eerst ook onderzoek gedaan naar deze twee laatste, opkomende varianten:

- **Onderaannemerschap**: een relatief nieuwe samenwerkingsvorm tussen zorgaanbieders en gezinshuizen, die in opmars lijkt te zijn. Daarom is deze variant dit jaar toegevoegd aan het onderzoek. Daarbij is de volgende definitie gehanteerd: een samenwerkingsvariant waarbij een zorgaanbieder plaatsen inkoopt bij een zelfstandig gezinshuis, welke niet is aangesloten bij een franchise. De zorgaanbieder is hierbij hoofdverantwoordelijk voor de zorg. Het gezinshuis voert de zorg uit en is verantwoordelijk voor het verblijf.
- **Vrijgevestigd gezinshuis**: een zelfstandig gezinshuis dat niet is aangesloten bij een franchise en waarbij de plekken voor jeugdigen rechtstreeks worden ingekocht door gemeenten. Het gezinshuis draagt hierbij de verantwoording over zowel verblijf als zorg. Dit onderscheid deze variant van de andere samenwerkingsvormen, waarbij de zorgaanbieder verantwoordelijk is voor de inhoudelijke zorg. In deze Factsheet is voor het eerst onderzoek gedaan naar vrijgevestigde gezinshuizen, als onderdeel van extra onderzoek om het aantal rechtstreekse plaatsingen in Nederland in kaart te brengen.

Overzicht van gezinshuizen in Nederland

Werkwijze

Eind oktober 2018 is het Gezinspiratieplein gestart met het verzamelen van gegevens door zorgaanbieders te benaderen. Daarnaast is dit jaar extra onderzoek verricht om ook een beeld te kunnen vormen van de gezinshuizen in Nederland die met rechtstreekse inkoop werken.

Werkwijze zorgaanbieders

De vorige factsheets hebben een bestand opgeleverd van zorgaanbieders met gezinshuizen, die als basis is gebruikt voor deze update. Deze contactlijst is geüpdatet en aangevuld middels internetonderzoek, een belronde en gegevens van partners. Vervolgens zijn de verschillende zorgaanbieders benaderd met een online vragenlijst via de email. Na twee weken is een reminder verstuurd, waarna nog een belronde heeft plaatsgevonden bij geen reactie. Aanbieders konden tot halverwege januari 2019 de vragenlijst invullen.

In totaal zijn 77 aanbieders benaderd. 6 van hen boden in 2018 geen gezinshuisplekken aan. Uiteindelijk hebben we de gegevens ontvangen van 62 van de 71 zorgaanbieders die werken met gezinshuizen: 54 vulden de vragenlijst in en 6 aanbieders leverden data aan via de telefoon en 2 via de mail. Een respons van 86,3% (in 2016 was dit 71,4%). Alle aanbieders vulden de basisgegevens in en 77,4% gaf alle aanvullende gegevens en vulde de volledige vragenlijst in (48 keer). Met behulp van internet-onderzoek (1x), gegevens uit de vorige factsheet (3x) en data van partners (4x) zijn deze gegevens aangevuld met (basis-) data van nog eens 8 aanbieders. Met gegevens van 70 van de 71 bij ons bekende aanbieders is deze factsheet dus behoorlijk nauwkeurig.

---

[1] *Bronnen: Meeuwissen (2011), Van der Steege (2012) en Schuurman (2012).*

[2] *De 'maatschappelijke Business Case Gezinshuizen' levert wetenschappelijk bewijs voor deze meerwaarde.*

Werkwijze gezinshuizen rechtstreekse inkoop

Er bestaat geen overzicht van gezinshuizen die werken met rechtstreekse inkoop. Via diverse bronnen is getracht om zo veel mogelijk gezinshuizen in beeld te brengen die werken met rechtstreekse inkoop om zo ook de jeugdigen in beeld te brengen die via deze weg worden geplaatst, alsook de volledig vrijgevestigde gezinshuizen in beeld te brengen. Gebruikte bronnen zijn onder andere het Register Keurmerk Gezinshuizen, informatie van partners, de Zorgkaart Nederland, Inspectie rapporten, aanvullend internetonderzoek en onderzoek op social media. In totaal is er 20 uur besteed aan dit aanvullende onderzoek.

Uiteindelijk zijn er 63 gezinshuizen benaderd die vermoedelijk (deels) met rechtstreekse inkoop door gemeenten werken. Zij ontvingen een vergelijkbare vragenlijst als de zorgaanbieders en ontvingen indien nodig een tweede mail en telefonische reminder. 47 gezinshuizen reageerden (een respons van 74,6%). Hiervan bleken er 18 niet rechtstreeks te werken. 1 gezinshuis was pas gestart en had nog geen kinderen, deze is niet meegenomen in de telling. 28 (deels) rechtstreeks werkende gezinshuizen vulden de vragenlijst in en 1x is telefonisch informatie verkregen. 3 van deze gezinshuizen hebben extra locaties (in totaal 8) waarvan ook data is verkregen. Met tot slot nog gegevens van 6 gezinshuizen verkregen via partners is er data van 43 gezinshuizen die (deels) met rechtstreekse inkoop werken over 2018. Hiervan zijn er 29 volledig vrijgevestigd: zij werken enkel met rechtstreekse inkoop en zijn niet aangesloten bij een franchise.

Stand van zaken 2018

937 gezinshuizen
71 zorgaanbieders
3.113 jeugdigen

In 2018 identificeerden wij 71 zorgaanbieders, die samen realistisch geschat tenminste samenwerken met 908 gezinshuizen. In deze gezinshuizen zijn tenminste 2.904 jeugdigen inhuisgeplaatst door zorgaanbieders.

Daarnaast zijn er 209 jeugdigen waarvoor rechtstreeks een plek is ingekocht door gemeenten. Een deel hiervan verbleef in volledig vrijgevestigde gezinshuizen, waarvan er 29 zijn geïdentificeerd in dit onderzoek.

Dit brengt het totaal **aantal gezinshuizen in Nederland op 937** volgens dit onderzoek. Hier verbleven in 2018 tenminste **3.113 jeugdigen**.

Stijging gezinshuizen en inhuisgeplaatste jeugdigen

Toename gezinshuizen
22,6%

Het aantal gezinshuizen steeg de afgelopen twee jaar met 22,6% In diezelfde periode zijn er een aantal nieuwe zorgaanbieders bijgekomen (8x), maar steeg het absolute aantal zorgaanbieders dat met gezinshuizen werkt nagenoeg niet in verband met fusies (4x) en aanbieders die geen gezinshuisplekken meer bieden (3x): van 70 naar 71.

Toename jeugdigen
20%

Het aantal inhuisgeplaatste jeugdigen in de gezinshuizen steeg ten opzichte van 2016 met 20%. Een beduidende groei, maar aanzienlijk lager dan die van 2014 naar 2016: toen steeg het aantal inhuisgeplaatste jeugdigen met maar liefst 50%.

Van 62 van de 71 aanbieders is de data voor 2018 met zekerheid bekend. Zij vertegenwoordigen 895 samenwerkingen met gezinshuizen, waar 2.762 jeugdigen verbleven in 2018. In de rest van deze factsheet wordt de data van deze aanbieders gebruikt tenzij anders vermeld.

Gezinshuizen die werken met zorgaanbieders

Dit jaar is zorgaanbieders gevraagd of zij met gezinshuizen werken in één of meerdere van de volgende constructies: loondienst, franchise en/of onderaannemerschap.

Gezinshuizen

De 62 zorgaanbieders gaven aan met 895 gezinshuizen samen te werken. Hiervan is 49,2% in loondienst (440 gezinshuizen). Hier waren in 2018 1.156 jeugdigen inhuisgeplaatst (41,9%). In 35,1% gevallen werkten zorgaanbieders met een franchisegezinshuis (314 keer), waar 1.153 jeugdigen verbleven (41,8%). Als laatste werd er in 141 gevallen via onderaannemerschap gewerkt (15,8%). Hier verbleven vorig jaar 453 inhuisgeplaatste jeugdigen (16,4%).

Aandeel samenwerkingsvarianten zorgaanbieder

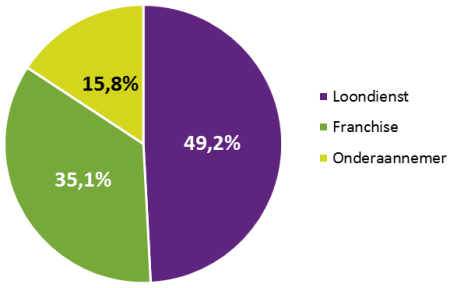

Uit de totale data (directe en indirecte bronnen) komen 342 franchise- en 141 onderaannemer samenwerkingen naar voren. Er kan echter niet worden geconcludeerd dat er daadwerkelijk 342 franchise- en 141 'onderaannemer' gezinshuizen waren in 2018. Veel zelfstandige gezinshuizen werken samen met meerdere zorgaanbieders. Om tot een realistisch beeld te komen van het aantal franchisegezinshuizen is daarom, net als in 2016, het aantal franchisenemers opgeteld van de vier grootste franchiseorganisaties in Nederland (Albero, Driestroom, Gezinshuis.com en Omega). Zij hadden in 2018 samen 308 franchisegezinshuizen.

Van onderaannemers bestaat geen lijst of registratie. Het is dan ook niet met zekerheid te zeggen of er daadwerkelijk 141 onderaannemers in Nederland waren in 2018. Wanneer er echter gekeken wordt naar het gemiddeld aantal kinderen per onderaannemer gezinshuis (3,2) en dit vergeleken wordt met het gemiddelde bij franchise gezinshuizen (4,1 kinderen), die ook zelfstandig ondernemer zijn, lijken deze gegevens een goede indicatie te geven. In de factsheet wordt dan ook gerekend met 141 onderaannemers.

Op basis van deze gegevens woonden er gemiddeld '4,1' jeugdigen in een franchise gezinshuis[3], '3,2' in een onderaannemer gezinshuis en gemiddeld '2,6' jeugdigen in een loondienst gezinshuis. Hierbij moet worden opgemerkt dat hoewel het merendeel het gemiddelde benaderd, hier variatie te bemerken is: van gemiddeld 1 plaatsing tot gemiddeld wel 12 plaatsingen per gezinshuis. Het gemiddelde voor loondienst gezinshuizen is gelijk aan dat van 2016. Voor de franchisegezinnen ligt het gemiddelde lager dan 2016; toen verbleven er gemiddeld 5 jeugdigen in een franchise gezinshuis. Data van onderaannemers in 2016 is niet bekend.

Opvallend wanneer er naar de totale data wordt gekeken (directe en indirecte data) is dat het totale aantal loondienst gezinshuizen is afgenomen. Van 509 in 2016 naar 459 in 2018 (-50). Het aantal franchise gezinshuizen steeg met 77: van 231 naar 308.

Zorgaanbieders

Het aantal zorgaanbieders steeg zoals eerder gezegd nagenoeg niet de afgelopen twee jaar: van 70 naar 71 aanbieders. Er is een aantal regionale zorgaanbieders bijgekomen die gezinshuisplekken bieden, terwijl er ook een aantal (grote) zorgaanbieders zijn gefuseerd en een paar (kleine) aanbieders zijn gestopt met gezinshuizen.

Een groot deel van de 70 zorgaanbieders waarvan data is, werkt met een klein aantal gezinshuizen. 42,9% werkt met maximaal 5 gezinshuizen. Nog eens 37,1% werkt met 6 tot 15 gezinshuizen samen en 11,4% met 16 tot 30 gezinshuizen. Slechts 8,6% werkt met 31 of meer gezinshuizen. Deze verhoudingen zijn vergelijkbaar met die van 2016.

In lijn met voorgaande jaren zet de verschuiving naar samenwerkingsverbanden met zelfstandige gezinshuizen (franchise en onderaannemers) door. In 2018 daalde het aandeel van loondienst gezinshuizen naar krap 49,2%. In 2016 was dit nog 60%. Het aandeel franchise samenwerkingen nam iets af: van 40,2% naar 35,1%. Ook werkten minder zorgaanbieders met een franchiseconstructie: 36 tegenover 45 in 2016. Het absolute aantal franchisesamenwerkingen steeg wel: van 291 naar 342. 44 aanbieders werkten met loondienst en 21 met onderaannemers.

Van de 70 zorgaanbieders werkte in 2018 30% alleen met loondienst gezinshuizen, 25,7% alleen met de franchiseconstructie en 10% alleen met onderaannemerschap. Tegenover 41% loondienst en 25% franchise in 2016. Één derde van de aanbieders werkte met meerdere varianten: 14,3% met loondienst en franchise, 10% met loondienst en onderaannemerschap, nog eens 8,6% werkte met alle drie de varianten en 1,4% werkte met zowel franchise als onderaannemerschap.

Gezinshuizen rechtstreekse inkoop

Naast zorgaanbieders zijn ook gezinshuizen benaderd die met rechtstreekse inkoop werken. Middels dit onderzoek zijn 43 gezinshuizen geïdentificeerd in Nederland die (deels) met rechtstreekse inkoop werken. Dit aantal moet worden geïnterpreteerd als een indicatie.
Er bestaat geen overkoepelende registratie en het is dan ook niet mogelijk te weten hoe groot deze groep daadwerkelijk is. Vermoedelijk zijn er nog meer.

In de 43 gezinshuizen die (deels) met rechtstreekse inkoop werken verbleven in 2018 223 jeugdigen. 6 gezinshuizen hiervan werkten deels met een zorgaanbieder (waarvan 3 als onderaannemer en 3 binnen een franchise). Er werden in totaal 14 jeugdigen via een zorgaanbieder geplaatst in deze gezinshuizen in 2018. 37 gezinshuizen werkten volledig met rechtstreekse inkoop. Via deze constructie verbleven er in totaal 209 jeugdigen in 2018. 8 van deze gezinshuizen zijn aangesloten bij een franchise. Tot slot zijn er 29 gezinshuizen de volledig 'zelfstandig' opereren; de vrijgevestigde gezinshuizen. Zij zijn opgeteld bij het aantal gezinshuizen.

Gemiddeld verblijven er '5,2' jeugdigen in een gezinshuis dat met rechtstreekse inkoop werkt[4] en 5 jeugdigen in een volledig vrijgevestigd gezinshuis. Dit gemiddelde ligt een stuk hoger dan dat van gezinshuizen dat met een zorgaanbieder werkt: hiervan is het gemiddelde 3,2.

35,7% werkt pas sinds 2018 met rechtstreekse inkoop. 10,7% sinds 2017, 10,7% sinds 2016, 21,4% sinds 2015, 7,1% sinds 2014 en 14,3% werkte al voor 2014 rechtstreeks[5]. Opvallend is dat 42,9% aangeeft hiervoor geen gezinshuisouder te zijn geweest. 28,6% was hiervoor in loondienst als gezinshuisouder, 14,3% werkte al als zelfstandig gezinshuis en nog eens 14,3% was pleegouder.

Drie van de gezinshuizen zijn ooit begonnen als enkel gezinshuis en hebben inmiddels meerdere locaties. Zij hebben respectievelijk 2, 4 en 5 locaties. Deze extra locaties zijn meegerekend bij het totaal aantal gezinshuizen dat werkt met rechtstreekse inkoop.

Geografische spreiding

De figuur hieronder geeft de spreiding van het totaal aantal gezinshuizen (937) over de provincies weer. Net als in 2016 bevindt het grootste deel van de gezinshuizen zich in Gelderland en het kleinste deel in Zeeland.

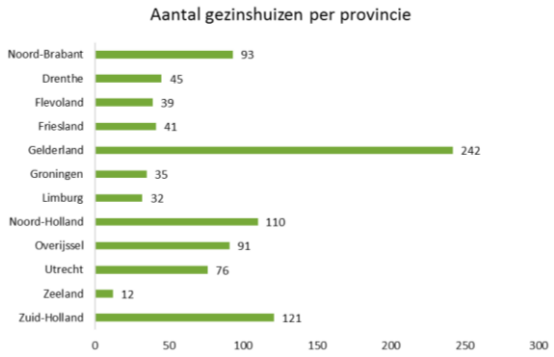

[3] *Op basis van de 308 franchise gezinshuizen.*

[4] *Op basis van de 43 gezinshuizen.*

[5] *Op basis van data van 27 gezinshuizen.*

Wanneer we kijken naar de verspreiding van het aantal samenwerkingen[6] met gezinshuizen over de provincies ten opzichte van 2016 zien we dat de provincies Limburg, Overijssel, Utrecht en Zuid-Holland in verhouding minder samenwerkingen hebben als in 2016.

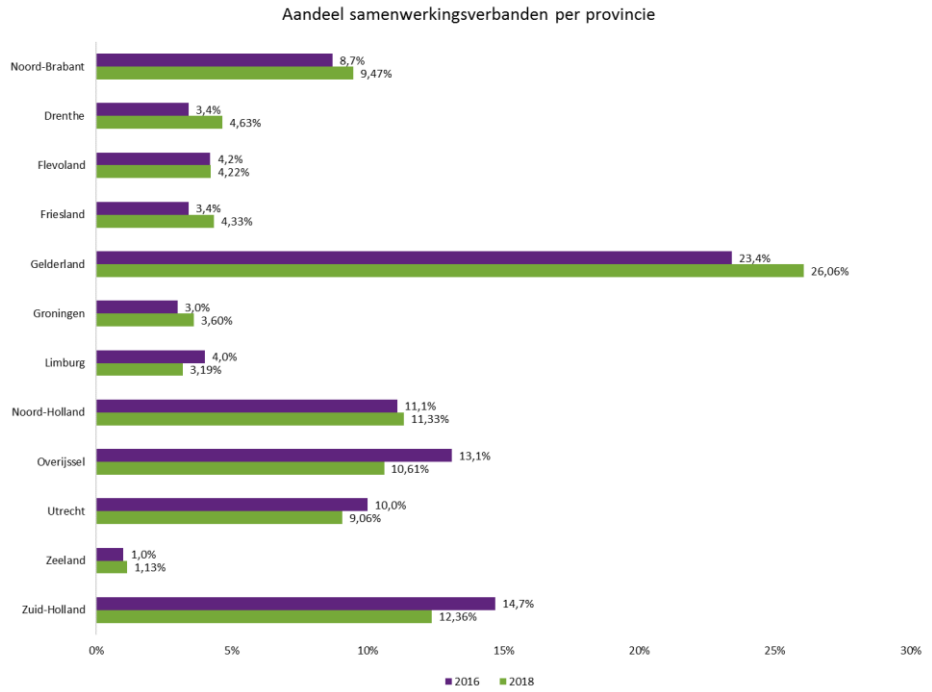

Wanneer we kijken naar de verdeling van de varianten van gezinshuizen over de provincies is te zien dat in Limburg, Utrecht en Zeeland geen vrijgevestigde gezinshuizen zijn geïdentificeerd. Het grootste aantal vrijgevestigde gezinshuizen bevindt zich in Noord-Brabant (9), gevolgd door Gelderland (7) en Zuid-Holland (4).
Op Flevoland, Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland na is in alle provincies het aandeel zelfstandige gezinshuizen 50% of meer. In Friesland, Groningen en Zeeland zijn nagenoeg geen gezinshuizen in loondienst. In Groningen is het overgrote deel (80%) van de gezinshuizen onderaannemer.

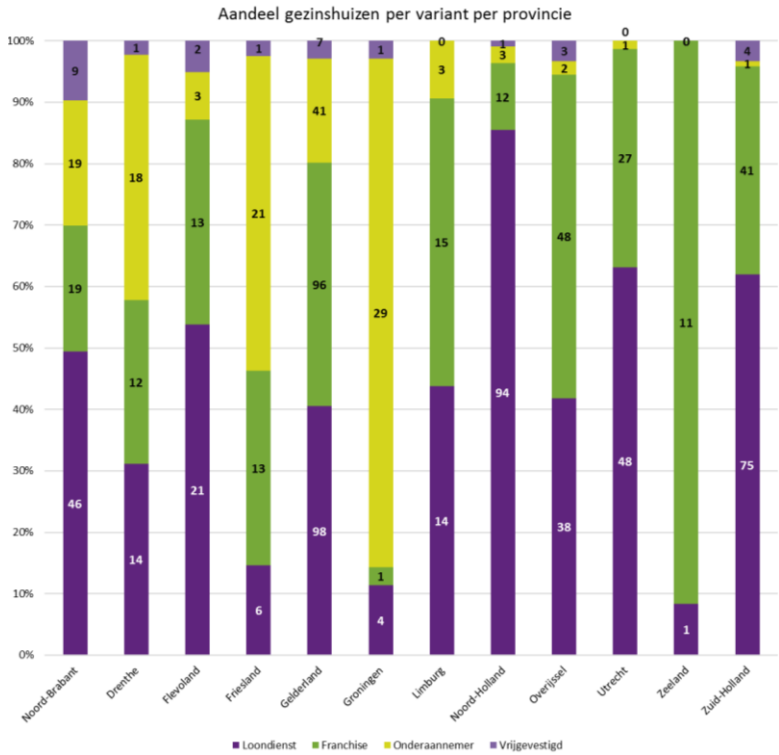

[6] *In 2016 vroegen wij zorgaanbieders: met hoeveel gezinshuizen werk jij samen per provincie? In deze data zitten dus dubbelingen van bijvoorbeeld het aantal franchise gezinshuizen, omdat deze vaak met meerdere aanbieders werken. Zodoende zijn hier het aantal samenwerkingen met gezinshuizen vergeleken tussen 2016 en 2018.*

Kwaliteitskeurmerken

In 2018 waren er 159 gezinshuizen met een Keurmerk Gezinshuizen, een kwaliteitssysteem specifiek ontwikkeld voor gezinshuizen gebaseerd op de ISO 9001-systematiek. Daarnaast waren er zijn er ook andere kwaliteitskeurmerken zoals ISO en HKZ. Hiervan is geen concrete informatie.

Doelgroep & perspectief

Om meer inzicht te krijgen in de jeugdigen die geplaatst worden in gezinshuizen is er gevraagd naar het perspectief van de plaatsing, de doelgroep en het aantal jongeren tussen de 18 en 24.

De uitvraag naar doelgroepen was echter niet eenduidig geformuleerd, waardoor hier geen betrouwbaar beeld van is verkregen. Deze data is dan ook niet opgenomen in deze factsheet.

Perspectief jeugdigen zorgaanbieder

Informatie over het perspectief van de plaatsing is door 54 zorgaanbieders aangeleverd. Daardoor is van 2.483 van de plaatsingen bekend welk doel zij hadden: crisis-, tijdelijke of langdurige opvang. Net als in 2016 heeft het merendeel van de plaatsingen een langdurig perspectief: 89,5%. Een veel kleiner deel betrof een crisis- of tijdelijke plaatsing (respectievelijk 2,3% en 7,7%). De cirkelfiguur hieronder geeft de aantallen weer. Het aandeel langdurig bleef nagenoeg gelijk (89,2% in 2016), maar het aandeel crisis nam wat af. Dit was 4,8% in 2016, tegenover 6% tijdelijke plaatsingen.

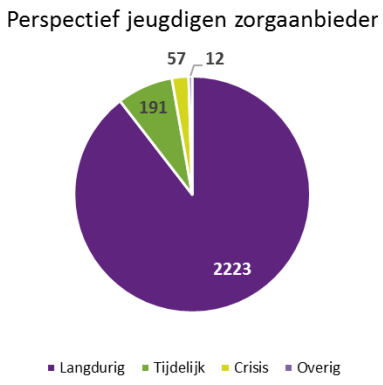

Perspectief jeugdigen rechtstreekse inkoop gezinshuizen

26 gezinshuizen met (deels) rechtstreekse inkoop gaven informatie over het perspectief van 156 plaatsingen. Hier had 86,5% van de plaatsingen een langdurig perspectief, 7,7% was tijdelijk en 5,8% crisis.

Percentage jeugdigen 18-24 jaar

In 2018 was 22,6% van de inhuisgeplaatste jeugdigen die in gezinshuizen verbleven die met een zorgaanbieder werken 18 tot 24 jaar oud. In de gezinshuizen met rechtstreekse inkoop was dit aandeel 19,3%.

Specifieke doelgroepen

Op de vraag of een zorgaanbieder gezinshuizen heeft die zich op specifieke doelgroepen richten antwoordden 32 aanbieders. 22 van hen gaven aan geen gezinshuizen voor specifieke doelgroepen te hebben. Een veel gegeven antwoord: matching gebeurt op individuele basis. Acht aanbieders boden wel gerichte gezinshuizen. Geteld werden in totaal 7 'Mentorgezinshuizen' (voor 16+ jeugdigen), 5 x crisis gezinshuizen, 5 x gezinshuizen voor de doelgroep verstandelijk beperkt (VG), 2 x gezinshuizen voor extra intensieve begeleiding en 2 x voor jeugdigen met autisme. Daarnaast werden ook genoemd: één gezinshuis voor jeugdigen met loverboy problematiek en één voor tienermoeders. Ook genoemd, zonder aantallen: nogmaals loverboy problematiek, autisme, ADHD, hechtingsproblematiek, EMB, doven en slechthorenden, gezinshuis plus huizen en mentorgezinshuizen.

Dertien van de gezinshuizen met rechtstreekse inkoop gaven informatie over specialisatie. 8 van hen gaf aan geen specifieke doelgroep te bedienen. Één gezinshuis specialiseert zich in autisme en hechtingsproblematiek, eentje in PTSS en 3 in hechtingsproblematiek. Daarnaast gaven twee gezinshuizen aan ook tienermoeders op te vangen (indien er plek is). Ook bood een gezinshuis twee appartementen op het erf voor zelfstandigheidstraining en beschermd wonen.

Verloop plaatsingen 2017

Zorgaanbieders en vrijgevestigde gezinshuizen zijn ook gevraagd naar het verloop van de plaatsingen over het jaar 2017. Zo is er data van een heel jaar. 48 zorgaanbieders en 22 gezinshuizen met rechtstreekse inkoop gaven hier informatie over. In 2017 waren er bij hen respectievelijk 732 en 55 plaatsingen. Deze aantallen moeten worden geïnterpreteerd als indicatief; door de wijze van vraagstelling kon deze vraag ook worden gelezen als het aantal 'actieve' plaatsingen in 2017.

In 2017 werden bij de 48 zorgaanbieders 303 plaatsingen beëindigd, waarvan 101 voortijdig (uitval). (Nog belangrijk: bij het aantal beëindigingen is geen onderscheid gemaakt tussen crisis en langdurige plaatsingen). Bij de 22 gezinshuizen met rechtstreekse inkoop werden 14 plaatsingen beëindigd, waarvan 6 voortijdig.

Wanneer er sprake was van uitval werd gevraagd aan te geven door wie de plaatsing werd afgebroken. Bij de zorgaanbieders werd 23,8% eenzijdig afgebroken door de jongere en bij de gezinshuizen met rechtstreekse inkoop 33,3%. Respectievelijk 23,8% en 50% werd eenzijdig afgebroken door de gezinshuisouder en 17,8% en 0% werd eenzijdig door de zorgaanbieder of voogd afgebroken. 34,7% en 16,7% werd op een andere manier afgebroken. In het merendeel van deze gevallen werd bij zorgaanbieders hier het besluit door meerdere partijen samen gemaakt (29 keer). Andere redenen: 2 x door externe omstandigheden, 3 x altijd in overleg met ouders en jeugdige en 1 x kon de jeugdige niet profiteren van het gezinshuis door ernstige vorm autisme. Reden voor de uitval bij de rechtstreekse plaatsing was crisisopname.

Overige gezinsvormen

Zorgaanbieders bieden naast gezinshuizen vaak ook andere gezinswoonvormen aan voor jeugdigen met een residentiele indicatie. Deze hebben vaak raakvlakken met het gezinshuis, maar vallen niet exact onder de eerder gegeven definitie. Zorgaanbieders zijn ook dit jaar weergevraagd naar deze vormen. 32 zorgaanbieders gaven antwoord. 12 van hen gaf aan geen andere of nieuwe soorten gezinsvormen aan te bieden. 16 zorgaanbieders doen dit wel. Samen boden zij in 2018 op ten minste 46 locaties andere gezinsvormen aan, waar 174 jeugdigen verbleven (er is niet van alle initiatieven data over het aantal jeugdigen). Genoemd werden: 11 x gezinswoonvorm doelgroep VG, 7 x kamertraining, 7 x 'Naast Wonend mentorhuizen', 4 x 'Gezin Totaal' (< 3 maanden opvang met doel thuisplaatsing), 3 x kleinschalige opvang (3 meewonende pedagogische medewerkers), 3 x Kortdurende Acute Opvang, 2 x time-out, 2 x gezinsgroep, 2 x gezinshuisouders op afstand (zelfstandigheidsbegeleiding), en nog 1 x ouderinitiatief (met 2 huisouders: 1 week op, 1 week af), Kangeroo, logeren, Supporthuis (ondersteunend aan andere gezinshuizen) en een woongroep voor 5 kinderen uit één gezin met de biologische ouders nabij.

Naast de zorgaanbieders uit dit onderzoek zijn er nog 6 zorgaanbieders bekend die kleinschalige woonvoorzieningen bieden met een klein en vast, roulerend team van begeleiders. Samen hebben hadden zij in 2018 16 locaties, waar zij plek boden voor tenminste 107 kinderen.

Trends

De volgende trends zijn geïdentificeerd:

- **Meer gezinshuizen en plaatsingen in gezinshuizen**: de cijfers laten zien dat het aantal gezinshuizen en plaatsingen in gezinshuizen toeneemt.
- **Meer ondernemerschap**: er is een duidelijke verschuiving te zien van het werken met loondienst gezinshuizen naar de zelfstandige varianten: franchise, onderaannemerschap en vrijgevestigde gezinshuizen.
- **Steeds meer diversiteit**: er ontstaat steeds meer diversiteit binnen het gezinshuisaanbod. Van kleine, gespecialiseerde gezinshuizen, tot grote gezinshuisgroepen en kleinschalige woonvormen die schuren aan de definitie van het gezinshuis: er verschijnen steeds meer kleuren in het 'gezinshuispalet'.
- **Meer differentiatie**: ook binnen de gezinshuizen zelf ontstaat steeds meer differentiatie. Veel zelfstandige gezinshuizen bieden naast verblijf in het gezinshuis ook andere diensten aan. Dit gaat van coaching tot dagopvang tot kamertraining. Deze ontwikkeling gaat hand in hand met de toename van ondernemerschap in het veld.

Cijfers 2018 in relatie tot voorgaande jaren

Het landelijk onderzoek dat in 2011 plaatsvond voor de eerste Factsheet Gezinshuizen, leverde een uitgebreid beeld op van de gezinshuissector, met veel specifieke kenmerken van gezinshuizen, gezinshuisouders en de jeugdigen in het gezin. De kengetallen voor 2012, 2014 en 2016 zijn te lezen in de Factsheet Gezinshuizen 2012, Factsheet Gezinshuizen 2014 en de Factsheet Gezinshuizen 2016.

	Aantal zorgaanbieders:	Aantal gezinshuizen:	Aantal inhuisgeplaatste jeugdigen:
2011	62	389	1.362
2012	64	479	1.677
2014	68	587	1.728
2016	70	764	2.594
2018	71	937	3.113

Het aantal zorgaanbieders van gezinshuizen steeg de afgelopen jaren gestaag; met 9 nieuwe aanbieders in 7 jaar tijd.

Bij het aantal gezinshuizen is elk jaar een groei waar te nemen: in 2012 en 2014 een groei van 23% en in 2016 zelfs een toename van 30%. Tussen 2016 en 2018 is het aantal gezinshuizen weer toegenomen, maar minder hard: 20,6% groei in 2 jaar tijd.

Ook bij het aantal inhuisgeplaatste jeugdigen is een blijvende toename te zien: ieder jaar steeg het aantal. Tussen 2014 en 2016 was er een forse toename van 50%. Net als bij de gezinshuizen nam het aantal jeugdigen weer toe in 2018, maar minder hard met 20%.

Wanneer deze cijfers worden afgezet tegen het aantal jeugdigen dat jeugdhulp met verblijf ontving (Statline, 2018), kan op basis van de voorlopige cijfers voor de eerste helft van 2018 geconcludeerd worden dat het van aandeel inhuisplaatsingen in gezinshuizen toeneemt binnen de residentiele zorg. In 2016 ontvingen 43.790 jeugdigen jeugdhulp met verblijf. De Factsheet telde datzelfde jaar 2.594 jeugdigen in gezinshuizen. Daarmee was het aandeel jeugdigen in een gezinshuis 5,9%. Wanneer eenzelfde berekening wordt gemaakt met de voorlopige cijfers voor 2018 ligt dit percentage op 8,2% (37.120 jeugdigen met jeugdzorg met verblijf). Deze cijfers zijn natuurlijk nog niet definitief en enige voorzichtigheid is dan ook geboden bij het trekken van deze conclusie. Echter als men de trend doortrekt van de definitieve cijfers van de afgelopen jaren, die historisch gezien tussen de 4.300 en 5.500 hoger liggen dan de cijfers van het eerste halfjaar, is het aandeel inhuisplaatsingen in 2018 nog altijd hoger dan dat van 2016.

Bronvermelding

Brochure over gezinshuizen: de kracht van het gewone leven (2014). S*telselwijziging jeugd.*
Gezinshuizen in Nederland, de aantallen in 2012. Aanvulling op de Factsheet Gezinshuizen 2011 (2013). *Gezinspiratieplein*.
Factsheet Gezinshuizen, de aantallen in 2014 (2015). *Gezinspiratieplein*.
Factsheet Gezinshuizen 2016 (2017). *Gezinspiratieplein*.
Factsheet Pleegzorg 2017 (2018). *Pleegzorg Nederland*.
Register Keurmerk Gezinshuizen (2018). *Keurmerk Gezinshuizen*.
Statline Jeugdmonitor. Kerncijfers over Jeugdhulp (2018). *CBS*.

Colofon

© Februari 2019, Gezinspiratieplein.

De informatie uit deze factsheet mag worden gebruikt onder vermelding van de bron.

gezinspiratieplein
voor gezinnen met inhuisgeplaatste kinderen

Gezinspiratieplein

Het Gezinspiratieplein is een kennisplatform voor gezins-huisouders, pleegouders en andere professionals werkzaam rondom inhuisplaatsen. Door de uitwisseling van kennis en ervaringen wil het Gezinspiratieplein hun persoonlijke en professionele ontwikkeling versterken, om zo bij te dragen aan de verbetering van kwaliteit van inhuisplaatsen.
Het Gezinspiratieplein biedt opleidingsmogelijkheden in de vorm van trainingen, workshops en opleidingen. Ook doet, of faciliteert, het Gezinspiratieplein onderzoek, ontwikkelt kennisproducten en organiseert bijeenkomsten voor het delen van kennis en ervaring.

Vragen of meer informatie over deze publicatie? Neem dan gerust contact met ons op.
Rudolphlaan 2 | 3794 MZ De Glind | Tel. (0342) 45 90 24
informatie@gezinspiratieplein.nl | www.gezinspiratieplein.nl

Onderzoek, analyse & rapportage

Ariënne Wunderink

Illustratie voorzijde

Sacha Sluijter

ALLIANTIE
KIND IN GEZIN

Medewerking

Deze factsheet is mede tot stand gekomen door de medewerking van 60 zorgaanbieders en door financiële ondersteuning van de Alliantie Kind in Gezin. De factsheet helpt om de ambitie van de Alliantie, namelijk het inhuis plaatsen van 10.000 uithuisgeplaatste jeugdigen in 10 jaar, te monitoren.

Zie voor meer informatie: www.inhuisplaatsen.nu.